

4.6 Barne- og ungdomsvern (VO nr 50)

4.6.1 Innledning

Virksomhetsområdet omfatter barneverntjenestens administrasjon, barneverntiltak i familien, barneverntiltak utenfor familien, botiltak for enslige mindreårige flyktninger og ungdomskontakt.

Hovedmål:

Sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, samt bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår.

4.6.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.6.2.1 Personalressurser (årsverk)

	31.12.2013	Budsjett 2014	Forslag 2015	Forslag 2016	Forslag 2017	Forslag 2018
Årsverk samlet	51,75	53,95	56,95	56,95	56,95	56,95

I henhold til den justerte tiltakslisten i barnevernsplanen, jf. k.sak 67/2014, opprettes en 100 % stilling som assisterende barnevernssjef/kvalitetsrådgiver.

Tilsynsordningen styrkes med ytterligere 20 % stilling. Det opprettes en 30 % stilling som systemansvarlig for fagsystemet Familia samt at tiltaksteamet tilføres en 50 % stilling til forelderådgivning. Det er ventet at disse tiltakene også vil redusere uønskede deltidsstillinger.

Tabell 4.6.2.2 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Forslag 2015	Forslag 2016	Forslag 2017	Forslag 2018
Driftsutgifter	80 633	70 250	76 434	76 434	76 434	76 434
Driftsinntekter	35 208	18 875	17 950	17 950	17 950	17 950
Netto driftsutgifter	45 425	51 375	58 484	58 484	58 484	58 484
Investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0
Investeringsinntekt	0	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0

4.6.3 Behovsvurderinger

Barnevernstjenesten arbeider med mange omsorgssviktede barn, hvor hjelpetiltak ikke har ført fram. Høsten 2014 er det fremmet saker til fylkesnemnda på i alt 15 barn. Dersom behandlingen i nemnda innebærer plassering av 15 barn i beredskapshjem eller institusjon, vil dette kunne medføre økte utgifter på om lag 5 mill. kroner. I tillegg kommer økte utgifter for barn som allerede er plassert i 2014, anslagsvis 2 mill. kroner.

Barnevernstjenesten

Barnevernsplanen 2012 – 2016 har hatt midtveisevaluering som ble behandlet i k.sak 67/2014. Det fremgår av evalueringen at det har skjedd mye bra i barnevernet i denne perioden og at mange av tiltakene er gjennomført eller er på gang. I planen framgår det at barneverntjenesten må få en bredere tiltaksvifte med flere typer tiltak til rådighet. Dette krever kompetanseheving og personalressurser til drift av tiltak. Selv med betydelig personelløkning de siste årene mangler barneverntjenesten ressurser på bemanning som følge av at også saksmengden har økt betydelig de siste årene. Samtidig er en tilfreds med at en har kunnet videreføre og videreutvikle et forebyggende tiltak som Ungdomskontakten med fem hele stillinger.

Antallet meldinger til barneverntjenesten er redusert i 2014, etter mange år med stigende meldingstall.

Tabell 4.6.3.1 Barneverntjenesten i Ringsaker, antall barn meldt i løpet av året

	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2012	2013	31.8.2014
Antall barn meldt	127	157	152	177	260	342	377	405	229

*) Pr. 31.8.2013 var antallet 285, pr. 31.8.2014 var antallet 229.

Redusert saksmengde og flere stillinger gjorde det mulig å overholde lovbestemte undersøkelsesfrister i 2014. Av tabell 4.6.3.2 framgår det at fristbrudd har sunket til kun 3 % i 1. kvartal og til 0 % i 2. kvartal 2014.

Tabell 4.6.3.2 Overskridelse av undersøkelsesfrister og henleggelse

	Antall avsluttede meldinger og undersøkelser		Fristbrudd %		Henleggelse %	
	Ringsaker	Hedmark	Ringsaker	Hedmark	Ringsaker	Hedmark
2010, hele året	296	1462	42,5	24,5	56	69
2011, hele året	349	1806	16	20	62	61
2012, hele året	335	1864	3	9	50	60
2013, hele året	457	2021	31,5	22,5	65	65
1. kvartal 2014	93	543	3	15	48	63,5
2. kvartal 2014	84	577	0	6	52	58,5

Tabell 4.6.3.3 viser endringen i antall tiltak pr. 31.12 hvert år, samt pr. 30.6.2014. Både antall barn plassert utenfor hjemmet og antallet barn med hjelpetiltak øker, se tabell 4.6.3.3. Å kunne tilby flere barn hjelpetiltak er en ønsket utvikling.

Tabell 4.6.3.3 Barn med tiltak fra barneverntjenesten pr. 31.12.

Antall barn med tiltak pr. 31.12	2009	2010	2011	2012	2013	30.6.2014
Barn plassert i fosterhjem/institusjon	58	66	71	76	87	86
Foreldre- og barn-plasseringer	0	1	0	3	2	1
Barn med hjelpetiltak i hjemmet	111	99	124	158	131	164
Sum antall barn med tiltak	169	166	195	234	220	251

Prognose for antall barn plassert i fosterhjem, beredskapshjem eller institusjon pr. 1.1.2015 er 101.

For å kunne forebygge behov for senere omsorgsovertakelse må tidlig tiltaksarbeid prioriteres. Undersøkelse av omsorgssvikt må kunne følges opp med muligheter til å skape endring ved hjelp av tilgjengelige og varierte hjelpetiltak. Barneverntjenesten deltar høsten 2014 i to kompetansetiltak, TIBIR-rådgivning (veiledning i foreldrestrategier som forebygger atferdsproblemer) og Circle of Security (fremmer foreldrenes sensitivitet og tilknytning).

Tabell 4.6.3.4 Ressursutnyttelse, dekningsgrad og produktivitet – KOSTRA 2013

	Ringsaker	Gruppe 13	Hamar	Stange	Gjøvik
Netto driftsutgifter pr. innbygger 0 - 17 år	7.103	6.626	6.834	6.234	7.960
Andel barn/unge med barneverntiltak 0-22 år	4,0	3,4	3,3	3,5	3,9
Andel barn 0 -17 år med barnevernundersøkelse	5,3	3,8	4,2	4,0	3,6
Fagstillinger per 1000 barn 0-17 år	3,3	3,4	3,4	3,6	3,3
Barn med undersøkelse eller tiltak pr. årsverk	21,7	17,5	18,4	16,3	21,3

Netto driftsutgifter pr. innbygger i alder 0 – 17 år var kr 7.194 på landsbasis i 2013. Ringsaker har ligget under gjennomsnitt mht. gjennomsnitt driftsutgifter for barnevern, i 2013 lå ressursbruken på landsgjennomsnitt. Levekårsprofilen i Ringsaker tilsier at barn i Ringsaker har noe større risiko for å bli utsatt for omsorgssvikt og utviklingsutfordringer enn i andre kommuner i kostragruppe 13.

I statsbudsjettet for 2014 ble satsen for institusjonsopphold økt med 37,7 % fra 2013 til 2014. For 2015 foreslås satsen økt med ytterligere 29,2 %, fra kr 50.300 til kr 65.000 pr. mnd pr. plass. Begrunnelsen for økningen er at det er ønskelig at det skal utvikles flere lokale tiltak i stedet for at

ungdom med atferdsproblemer plasseres i institusjon. Som konsekvens opprettet Ringsaker en miljøterapeutstilling for å arbeide alternativt med familier i krise. Med start 1. juni 2014 har en allerede erfart at intens miljøterapi kan avverge behov for akutt plassering, men da må det finnes tilgjengelige personalressurser til stor innsats i familien. Ut fra prognosen kan et godt akutt-team klare å forhindre 12 plasseringer i året som følgelig vil gi innsparinger på utgifter til institusjonsplasser. Dersom statistikken for avvergelse av akutt plasseringer viser like gode resultater fremover er det på sikt ønskelig å styrke akutt-team med flere personalressurser.

Barneverntjenesten har siden fagsystemet Familia ble innført i 1994, benyttet en merkantil stilling som systemansvarlig. Dette er ikke lenger en tilfredsstillende løsning. Systemansvaret legges til en fagstilling i barneteamet og kompenseres ved tilføring av en 30 % stilling som finansieres gjennom omdisponering av lønnsmidler.

Flere ansatte i barnevernet har ført til kontormangel. Samlokalisering av helsestasjonen, PPT og barnevern kunne vært en løsning som bedret forutsetningene for tverrfaglig samarbeid. En slik løsning er imidlertid ikke aktuell i overskuelig framtid. Inntil videre må kontorsituasjonen løses midlertidig. Dersom Stortinget vedtar å overføre skatteinnkrevningen til Skatteetaten fra 2016 vil deler av kommunens kontorlokaler i administrasjonsbygget frigjøres. Dette gir mulighet til å løse barnevernets kontorbehov ved bruk av egne lokaler.

Tilsyn med andre kommuners fosterbarn

En 70 % stilling som tilsynsfører, i tillegg til private oppdragstakere, fører tilsyn med for tiden 80 fosterbarn i Ringsaker, med minimum 4 besøk i året. Nye forskriftsbestemmelser gjeldende fra juni 2014 pålegger tilsynskommunen nye rutiner for oppfølgingen av tilsynsførerne og rapportene som disse utarbeider. Dette innebærer bl.a. at det i løpet av et år skal gjennomgås og godkjennes 320 rapporter, samt følge opp disse. Det er derfor behov for å styrke bemanningen med anslagsvis 0,2 årsverk.

Familiens Hus

Familiens hus er arena for tidlig innsats og utvikling av foreldrestøttende tiltak. Ringsaker har inngått avtale med Atferdscenteret/Bufetat om tiltak innenfor "Tidlig innsats barn i risiko" (TIBIR). På grunn av barneverntjenestens økende saksmengde ble det besluttet å legge lavterskelstillingene inn i barneverntjenestens tiltaksteam. Barneverntjenesten deltar i samarbeidet i Familiens hus, og bidrar bl.a. i konsultasjonsmodellen "Tidlig innsats Kvello" i et utvalg barnehager. Tiltaksteamet tilbyr fortsatt foreldrekurset "De utrolige årene", med bistand fra PPT gjennom Familiens hus. Det samarbeides også om utvikling av PMTO i Ringsaker, en individuell foreldreveiledningsmodell. Høsten 2014 gjennomføres foreldreveiledningsopplæring basert på PMTO-prinsipper for en tverrfaglig gruppe medarbeidere i Ringsaker gjennom Familiens hus, i regi av PMTO-terapeuter fra Barnevern og Avlastningssenteret. Det tverrfaglige samarbeidet gjennom Familiens hus bidrar til utvikling av en bredere tiltaksvidde i tråd med barnevernplanens intensjoner.

Ungdomskontakten (UK) og Tidlig intervensjon ungdom og rus (TIUR)

UK er et forebyggende psykososialt tilbud til ungdom i alder 13 – 23 år.

Ungdomskontakten er et lavterskeltilbud for ungdom i alderen 13-23 år med fokus på forebyggende psykososialt arbeid. UK tilbyr individuell oppfølging, gruppetiltak og familieveiledning i tillegg til åpne aktiviteter som kan benyttes av alle. I perioden januar – august 2014 ga UK 93 ungdommer et individuelt tilbud, i form av oppfølging, støttesamtaler osv. Aktuell problematikk kan for eksempel være lettere angst og depresjon, belastninger i hjemmet, relasjonsproblemer i forhold til jevnaldrende, skolefravær, fritid eller rus.

Tabell 4.6.3.5 Aktivitet Ungdomskontakten 2010 - 2013 samt januar til og med august 2014

Type tiltak	2010	2011	2012	2013	Jan-aug 2014
Antall ungdom m individuell oppfølging	62	68	102	121	93
Antall familier med støttesamtaler	26	29	46	63	51
Antall ungdom i lukkede gruppetiltak *)	55	63	70	77	30
Antall registrerte Åpen kveld **)	150	353	457	139	68
Antall reg. Åpen kveld i gjennomsnitt	5	12	10	6	2
Antall registrerte besøk i trefftid	874	586	883	1118	710
Ant. registrerte besøk i trefftid pr mnd, gjennomsnitt	73	49	74	106	118
Individuelle oppfølginger gjennom «TIUR»	-	-	28	49	33
Sommerjobbprosjekt TIUR,	-	-	6	5	8

*) "lukkede grupper": Jentegrupper, SMART, fritidsgrupper for ungdom i ungdomsskolealder, aktivitetsgruppe, hobbygruppe og Torsdagsgruppe («TIUR»-tiltak) og skilsmissegruppe drevet sammen med helsesøster.

**)Åpen kveld ble gjennomført kun i første halvår 2014.

UK ble 1.1.14 styrket med en stilling i forhold til TIUR (Tidlig intervensjon unge og rus) og er nå kontaktadresse for rusbekymring i forhold til ungdom i kommunen. Våren 2014 deltok UK på en rekke foreldremøter med fokus på rusforebygging og arbeidet med å implementere TIUR-metodikken i ordinær drift. I tillegg ble det drevet foreldregruppe for foreldrene til ungdom som har ruset seg. Fra og med juli 2014 drifter UK kommunens «Oppfølgings- og los-prosjekt» for ungdom som risikerer å falle fra i skole og arbeidsliv. Statlige midler lønner en 100 % prosjektmedarbeider.

Bosettingstiltak for enslige mindreårige (BEMA)

Ringsaker har botiltak for 8 enslige mindreårige som har kommet til landet som asylsøkere. Bufetat refunderte tidligere alle utgifter utover kommunens egenandel pr. barn. Da statsbudsjettet for 2014 ble lagt frem i fjor ble det lagt til grunn at refusjonen av kommunenes utgifter utover egenandel ville bli redusert til 90 %. Dette ble innarbeidet i budsjettet til Ringsaker kommune for 2014. I forbindelse med tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet for 2014 ble det vedtatt at refusjonen skulle reduseres ytterligere til 80 %. I budsjettet for 2015 medfører den nye refusjonsordning en merutgift på 1,3 mill. kroner som kommunen må dekke. Som følge av dette styrkes rammen til BEMA med 1,3 mill. kroner.

Økt driftsramme

Barneverntjenesten er de siste årene tilført betydelige beløp, i 2014 til sammen 9 mill. kroner. Dette er dels reell budsjettstyrking, dels til dekning av økte betalingssetter for fosterhjem og institusjon samt til dekning av reduserte inntekter pga. omlegging av refusjonsordninger. Dette dekker likevel ikke behovet, enheten vil få et negativt budsjettavvik i 2014. Årsaken er i hovedsak at det er flere barn plassert utenfor hjemmet.

Rådmannen foreslår en ytterligere styrking av barnevernsbudsjettet, for å bringe enhetens budsjett mer i samsvar med dagens aktivitetsnivå. For 2015 foreslås en samlet rammeøkning på 6,310 mill. kroner i forhold til 2014-budsjettet. Av dette disponeres 3,206 mill. kroner til økte utgifter til fosterhjem, beredskapshjem, institusjon og barnevernsvakta.

Det er behov for å styrke enheten ved å opprette en stilling som assisterende barnevernssjef eller kvalitetsrådgiver da barnevernsleder i dag har et for stort arbeidspress samt at det er behov for en person til som kan ta del i fagutviklingsoppgavene. Om lag 0,7 mill. kroner dekker lønnsutgifter til nyopprettet stilling som assisterende barnevernssjef/kvalitetsrådgiver. Dette er i samsvar med justert tiltaksliste i barnevernsplanen.

Til sammen 2,4 mill. kroner av rammestyrkingen er kompensasjon for økte egenandeler og prisøkninger på institusjonsplasser og økt egenandel på bosetting av enslige mindreårige flyknnger.

Ny forskrift om tilsyn med fosterbarn setter høyere krav til kommunens oppfølging av tilsyn med fosterbarn og de som utfører dette, bl.a. i form av opplæring. For å imøtekomme disse kravene styrkes tilsynsordningen med 20 %. Det foreslås også en styrking på 30 % til barnevernstjenestens IKT-

system for å klare å implementere IKT-systemet Familia. I tillegg styrkes enheten med en 50 % stilling som familiekonsulent til tidlig tiltaksarbeid for å kunne forebygge behov for senere omsorgsovertakelse.

4.6.4 Resultatmål – styringskort

Fokusområder og indikatorer	Målemetode/kilde	Mål	Akseptabelt
Brukere			
Tjenester tilpasset brukernes behov			
Tilfredshet med tjenestene	Brukerundersøkelse	4,5	4,0
Kvaliteten på tjenestene	Brukerundersøkelse	4,5	4,0
Dialog med brukerne			
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	Brukerundersøkelse	4,5	4,0
Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	4,5	4,0
Medarbeidere			
Engasjement og kompetanse			
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	Brukerundersøkelse	4,5	4,0
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Læring og fornyelse			
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Medarbeiderskap (spm: 2,4,18,32)	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Organisasjon			
Arbeidsmiljø			
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Sykefravær	Visma HRM (Ansatt)	8 %	10 %
Ledelse			
Ansattes tilfredshet med ledelsen	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Ledelse (et samlet resultat av andre ind.)		5,0	4,0
Økonomi			
Økonomistyring			
Avvik i % hittil i år, regnskap ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +
Avvik i %, årsprognose ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +

Mål for brukertilfredsheten er justert ned fra og med 2013, for bedre samsvar med forventningene det er rimelig å ha til tilfredshet med myndighetsutøvelse som har så dyptgripende fullmakter overfor foreldre og barn. Gjennomsnittlig sykefravær i kommunen settes som akseptabelt sykefraværslivå.

4.6.5 Standardendringer og nye driftstiltak

Styrking ramme fosterhjem/barnevernsinstitusjon

Barnevernets ramme er styrket med 2 mill. kroner i 2015, som går til plasseringstiltak.

Økt egenandel BEMA

BEMA styrkes med 1,334 mill. kroner som følge av endring av refusjonsordningen fra 10 % til 20 % egenandel.

Opprettelse 1 årsverk assisterende barnevernssjef/kvalitetsrådgiver

Ledelsen i barnevernet styrkes ved at det opprettes 100 % stilling som assisterende barnevernssjef/kvalitetsrådgiver. Lønnsbudsjettet styrkes med kr 700.000.

Økning kommunal egenandel institusjon

I statsbudsjettet økes kommunens egenandel ved kjøp av institusjonsplass med 29,2 % fra og med 1.1 2015. Budsjetttrammen er styrket med 1,070 mill. kroner som følge av dette.

Opprettelse 0,2 årsverk tilsynsfører

Tilsynsførerordningen styrkes med til sammen 20 % stilling. Utgiftene dekkes ved omdisponering av lønnsmidler.

Opprettelse 0,3 årsverk systemansvar Familia

Det faglige systemansvaret for Familia styrkes ved tilføring av 30 % stilling. Utgiftene dekkes ved omdisponering av lønnsmidler.

Opprettelse 0,5 årsverk foreldreveileder

Tiltaksteamet styrkes med 50 % stilling foreldreveileder for å kunne øke antall barn og familier som kan tilbys hjelpetiltak. Utgiftene dekkes ved omdisponering av lønnsmidler.

Styrking fosterhjem

Fosterhjemtjenesten styrkes med 1,109 mill. kroner som følge av økte utgifter i forbindelse med økt antall plasseringsvedtak samt til lønnsdekning og annen utgiftsdekning til fosterhjem.

Styrking barnevernvakta

Kommunen faktureres for hvert oppdrag som krever aktivisering av bakvakt, samt andre ekstra utgifter i forbindelse med oppdrag. Årlige forventede merutgifter er kr 97.000.